

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 9 grudnia 2020 roku Sąd Rejonowy w Pabianicach w sprawie o sygnaturze akt I C 447/18 oddalił powództwo R. S. przeciwko (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w P. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, wydanego przez Sąd Rejonowy w Pabianicach w dniu 27 listopada 2012 r. w sprawie sygn. I Nc 3629/12, zaopatrzonego przez ten sąd w klauzulę wykonalności oraz nie obciążył powoda kosztami procesu.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne.

Małżonkom T. S. i R. S. przysługiwało spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) w budynku położonym w P. przy ul. (...) - na prawach wspólności ustawowej. Budynek ten należy do zasobów (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w P.. Małżeństwo T. S. i R. S. zostało rozwiązane przez rozwód - orzeczeniem wydanym w dniu 28 czerwca 2006 r.

Wskutek nieopłacania w terminie opłat za lokal (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa w P. wystąpiła w dniu 16 listopada 2012 r. do Sądu Rejonowego w Pabianicach przeciwko byłym małżonkom z powództwem o zapłatę. W dniu 27 listopada 2012 r. Sąd Rejonowy w Pabianicach w sprawie w powództwa (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w P. przeciwko T. S. i R. S. prowadzonej pod sygn. I Nc 3629/12 wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym - zgodny z żądaniem pozwu. W punkcie 1 sentencji nakazu obciążono pozwanych solidarnie kwotą zaległości za lokal mieszkalny - 18 629,61 zł, kosztami sądowym - 75 zł i kosztami zastępstwa procesowego - 2 417 zł. Następnie w dniu 29 stycznia 2015 roku nakaz ten został opatrzony klauzulą wykonalności w stosunku do pozwanego R. S..

Na podstawie tego tytułu komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Pabianicach G. P. prowadzi postępowanie egzekucyjne pod sygnaturą Km 5114/18. W toku tego postępowania dokonał zajęcia praw dłużnika należnych od Urzędu Skarbowego w P..

W toku tego postępowania egzekucyjnego nie wyegzekwowano na rzecz wierzyciela żadnych kwot ani od R. S. ani od T. S..

Postanowieniem z dnia 20 marca 2018 r., wydanym w sprawie sygn. akt I Ns 712/11, Sąd Rejonowy w Pabianicach dokonał podziału majątku wspólnego R. S. i T. S. obejmującego lokal mieszkalny nr (...) w budynku położonym w P. przy ul. (...) w ten sposób, że przyznał ten lokal na własność T. S..

W dniu 23 stycznia 2019 r. Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie sygn. III Ca 1421/18 oddalił apelację obu stron od postanowienia Sądu Rejonowego w Pabianicach z dnia 20 marca 2018 r. w sprawie sygn. I Ns 712/11.

Do dnia 31 stycznia 2019 r. powód nie zapłacił na rzecz wierzyciela - (...) Spółdzielni Mieszkaniowej jakiegokolwiek części należności objętej nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 27 listopada 2012 r. w sprawie sygn. I Nc 3629/12.

Po rozwodzie R. S. nadal zamieszkiwał w ww. lokalu - co najmniej do dnia złożenia pozwu w niniejszej sprawie, tj. 24 maja 2018 r. Powód prowadzi samodzielne gospodarstwo domowe, osiąga dochód w wysokości około 1 500 zł, nie posiada żadnego majątku. Jego miesięczne wydatki wynoszą 1 480 zł.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy zważył, iż powództwo nie jest zasadne, podlega oddaleniu.

Sąd Rejonowy wskazał, iż powód domagał się pozbawienia wykonalności orzeczenia sądu - nakazu zapłaty opatrzonego klauzulą wykonalności, a podstawą jego żądania był więc art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., Zdaniem Sądu I instancji, powód jednakże w swoim roszczeniu, nie powołał się na jakąkolwiek okoliczność stanowiącą przesłankę z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., gdyż okolicznościami, które miały je uzasadniać było:

- zaistnienie przesłanek do wznowienia postępowania zakończonym wydaniem nakazu zapłaty - co nie zostało jednak w jakikolwiek sposób wykazane, w szczególności poprzez uchylenie tego nakazu w drodze skargi o wznowienie postępowania;

- ustanie małżeństwa stron w następstwie wyroku rozwodowego z dnia 28 czerwca 2006 r., który to argument, w ocenie Sądu I instancji, nie mógł mieć znaczenia w przedmiotowej sprawie albowiem z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia rozwodowego R. S. i T. S. nie przestali być współwłaścicielami prawa do lokalu mieszkalnego nabytego w czasie trwania wspólności małżeńskiej, a współwłasność ta ustała dopiero z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia co do podziału majątku wspólnego, tj. z dniem 23 stycznia 2019 r.

Sąd Rejonowy wskazał natomiast, iż tytuł będący przedmiotem niniejszego procesu korzysta z powagi rzeczy osądzonej, a podstawą powództwa może być zdarzenie, które nastąpiło po powstaniu tytułu egzekucyjnego albo po zamknięciu rozprawy, po której wydano tytuł egzekucyjny, na skutek, którego zobowiązanie objęte tytułem wygasło, czyli oparte na podstawie z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Natomiast w żadnym razie roszczenie takie nie może zostać oparte na zarzutach poprzedzających wydanie tytułu egzekucyjnego. Jeśli zaś chodzi o zdarzenia z powołanego pkt 2 w/w przepisu to za A. A. (komentarz do art. 840 k.p.c., autorzy: Manowska M. (red.), Adamczuk A., Prus P., Radwan M., Sieńko M., Stefańska E, LEX 2019) należy wskazać, że będą to wszelkie zdarzenia wywołujące powyższy skutek na gruncie prawa cywilnego materialnego (np. spełnienie świadczenia, potrącenie, odnowienie, przyjęcie innego świadczenia przez wierzyciela w zamian za objęte tytułem, niemożność świadczenia, zwolnienie z długu). Ponadto są to wszelkie zdarzenia wywołujące na gruncie prawa cywilnego taki skutek, że zobowiązanie objęte tytułem nie może być egzekwowane (np. przedawnienie, odroczenie terminu spełnienia świadczenia, rozłożenie świadczenia na raty). W przypadku tytułów pochodzących od sądu lub referendarza sądowego podstawą powództwa może być również zarzut spełnienia świadczenia przed zamknięciem rozprawy, jeżeli zarzut ten zgłoszony przed zamknięciem rozprawy nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie, jak też zarzut spełnienia świadczenia przed powstaniem tytułu egzekucyjnego, gdy rozpoznanie sprawy nastąpiło na posiedzeniu niejawnym (np. zarzut spełnienia świadczenia został zgłoszony w sprzeciwie od nakazu zapłaty, który nie podlegał rozpoznaniu na skutek jego odrzucenia - por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 2010 r., (...), OSNC 2010, (...)), a w przedmiotowej sprawie takie okoliczności nie wystąpiły.

Z tych wszystkich względów Sąd I instancji oddalił powództwo.

O nieobciążaniu powoda kosztami procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. uznając, że sytuacja życiowa i materialna powoda stanowi wypadek szczególnie uzasadniony w rozumieniu tego przepisu.

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł powód zaskarżając je w całości co do punktu 1-go i wniósł o jego uchylenie podnosząc, iż jest ono rażąco niesprawiedliwe.

W złożonej apelacji skarżący podniósł, iż w sprawie o podział majątku wspólnego R. S. i T. S. prowadzonej przed Sądem Rejonowym w Pabianicach w sprawie o sygnaturze I Ns 712/11 spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) w budynku położonym w P. przy ul. (...) przypadło T. S., w którego władaniu pozostawało od 1983 roku. Ponadto powód podniósł, iż od lutego 1992 roku w powyższym mieszkaniu już nie zamieszkiwał, a w 2007 roku ustała ustrój majątkowy wspólności ustawowej małżeńskiej pomiędzy nim a T. S.. Uwzględniając powyższe okoliczności skarżący podniósł, iż obciążanie go długami związanymi z w/w mieszkaniem jest niezgodne z prawem, z zasadami elementarnej sprawiedliwości, tym bardziej, iż zdaniem skarżącego majątek wspólny w orzeczeniu nie został podzielony po równo.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda jest niezasadna.

Jest bowiem rzeczą oczywistą, iż badanie w trybie art. 840 k.p.c. sprawy prawomocnie zakończonej nie może prowadzić do ponownego merytorycznego jej rozpoznania. Sąd w tym postępowaniu nie może kontrolować słuszności wyroku sądowego, czy też nakazu zapłaty w chwili jego wydania nawet wówczas, gdy – jak to określa się w

literaturze przedmiotu – nastąpiło podstępne wyłudzenie orzeczenia. Godziłoby to w powagę rzeczy osądzonej. Utrwalone i jednomyślne jest stanowisko nauki i orzecznictwa co do niedopuszczalności powoływania w powództwie przeciwegzekucyjnym zarzutów stojących na przeszkodzie prawu wierzyciela. Wynika to głównie z rozgraniczenia postępowania egzekucyjnego i rozpoznawczego (zob. m.in. E. Wengerek, Glosa do orzeczenia SN z 12.04.1962 r., 2 CR 549/61, NP 1964/3, s. 305 i n.). Potwierdził to Sąd Najwyższy w wyroku z 12.12.1972 r., II PR 372/72, OSP 1973/11, poz. 222), wskazując, że powództwo opozycyjne przewidziane w art. 840 nie prowadzi do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy zakończonej prawomocnym orzeczeniem. W związku z tym nie jest dopuszczalna merytoryczna zmiana uprzednio wydanego prawomocnego orzeczenia na podstawie art. 840. (T. Żyżnowski [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom IV. Artykuły 730–1088, red. T. Wiśniewski, Warszawa 2021, art. 840.)

W przedmiotowej sprawie powód dochodzi pozbawienia w całości wykonalności tytułu egzekucyjnego w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w Pabianicach z dnia 27 listopada 2012 roku w sprawie I Nc 3629/12 zasądającego od R. S. na rzecz (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w P. kwotę 18 629,61 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 16 listopada 2012 roku do dnia zapłaty zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem wydanym przez Sąd Rejonowy w Pabianicach w dniu 29 stycznia 2015 roku, jednakże w złożonej apelacji podnosi on zdarzenia, które miały miejsce przed wydaniem nakazu zapłaty w listopadzie 2012 roku, z czego zresztą powód zdaje sobie doskonale sprawę. Powód podnosi bowiem takie zdarzenia jak samodzielne władanie w/w lokalem przez ówczesną małżonkę powoda T. S., niezamieszkiwanie przez powoda we wskazanym lokalu od 1992 roku czy też ustanie wspólności majątkowej ustawowej pomiędzy nim a T. S. wskutek prawomocnego orzeczenia rozwodu w 2007 roku czyli zdarzenia mające miejsce przed wydaniem wyżej wskazanego nakazu zapłaty. Zgodnie z treścią art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne, a także na zarzucie potrącenia. Już tylko więc z treści przedmiotowego przepisu wynika w sposób jednoznaczny, iż zarzuty podnoszone przez skarżącego nie są zasadne – wszystkie dotyczą bowiem zdarzeń mających miejsce przed wydaniem przywołanego wyżej tytułu egzekucyjnego. Z tych też względów zarzuty te należy uznać za bezzasadne, nie znajdujące oparcia w prawie.

Na rozstrzygnięcie w przedmiotowej sprawie nie może też mieć wpływu ocena skarżącego o niezgodności z prawem wydanego nakazu zapłaty i naruszeniem wskutek jego wydania zasad elementarnej sprawiedliwości, także w kontekście rozstrzygnięcia w przedmiocie podziału majątku wspólnego. Jak już bowiem zostało wyżej wskazane sąd w tym postępowaniu nie może kontrolować słuszności wyroku sądowego – godziłoby to w powagę rzeczy osądzonej (art. 365 § 1 k.p.c.).

Mając na uwadze powyższe, należało dojść do wniosku, iż wydane przez Sąd Rejonowy rozstrzygnięcie jest prawidłowe, co musiało na podstawie art. 385 k.p.c. skutkować oddaleniem w całości apelacji powoda.